

מכניקה קלאסית - תכנון 3

גזירות ואינטגרלים של פונקציות מחוקות משתנים

עק ארשן, קיבולו על פונקציות של משתנה אחד בלבד: $f(x)$
משפט: מיקום בגלגל בזמן התנהיג חזק מ'מקום' $X(t)$ ו'כך'
מ'כוח' $V(t)$ " " " " " " " " " " " "

אך בגלל, לעיתים קרובות אנו נתקלים בשאלות שרעיון מחסור רק
יתר של משתנים.

משפט: מסה אופוזיטית נחתה לנו את הזאה כעלית בקודיקטור
 $h = h(x, y)$: $f(x, y)$ מ'סוכ':

• צבילת מסה של אול מחב' כל יסו, שרעיון ב'מיקום'

נ'מק ב'סוף': $\rho = \rho(x, y, z)$

• כוח שרעיון לס בזמן ולס ב'מחב': $F = F(x, y, z, t)$

איך נימק'ר להצורה ואינטגרציה עבור פונק' סאלון?

סביר שהקדקדוקו נשכח של פונק' $f(x,y)$ להיות קצב השינוי של הפונק' f לפי המשתנה x . אם יש לפונק' 2 משתנים $f(x,y)$, מכל מקור, קצב השינוי של f לפי המשתנה x , כאשר y נשאר קבוע.

זהו סימון $\frac{\partial f}{\partial x} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x+h, y) - f(x, y)}{h}$ (לצורת חלקית של f לפי x)

באנליזה צורקה, אם נבחר את השינוי של f לפי y (אשר x הוא קבוע), נקבל את הנשכח החלקית של f לפי y :

$$\frac{\partial f}{\partial y} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x, y+h) - f(x, y)}{h}$$

ניתן לחשוב גם להיות בתוך מרמק, ולשאל איך משתנה היגובה של ההרים מסביב כתלות בכיוון. אם מנשכים לעבר ישר בתוך המרמק (כיוון x) אז היגובה לא משתנה ומנשכים לעבר המישור ($\frac{\partial f}{\partial x} = 0$) מחילופין, אם פונים 'מנה יש הר גליל שגובהו מתקן המרמק ($\frac{\partial f}{\partial y} > 0$)

התחלנו לחסוד, כלשהו של משתנים בכוכוה: כל פהם נשכח כי לפי המשתנה הרלוונטי כאשר כל יתק המשתנים קבועים.

$f(x,y,z) = \cos(xy) - e^{-\sqrt{x^2+y^2+z^2}} + \sin(z)$ (I) קונדנאציה

$$\frac{\partial f}{\partial x} = -y \sin(xy) + \frac{x}{\sqrt{x^2+y^2+z^2}} e^{-\sqrt{x^2+y^2+z^2}}$$

$$\frac{\partial f}{\partial y} = -x \sin(xy) + \frac{y}{\sqrt{x^2+y^2+z^2}} e^{-\sqrt{x^2+y^2+z^2}}$$

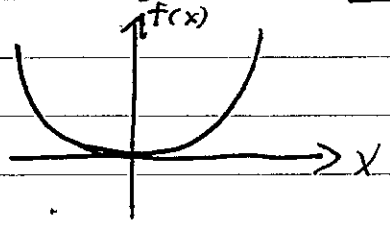
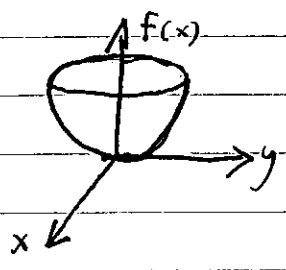
$$\frac{\partial f}{\partial z} = \frac{z}{\sqrt{x^2+y^2+z^2}} e^{-\sqrt{x^2+y^2+z^2}} + \cos(z)$$

$f(x,y,z,t) = A \cdot \cos(k_x x + k_y y + k_z z - \omega t)$ (II)

כאשר A, k_x, k_y, k_z, ω קבועים.

$f(x,y) = x^2 + y^2, \frac{\partial f}{\partial x} = 2x, \frac{\partial f}{\partial y} = 2y$

$f(x) = x^2, f'(x) = 2x$: כנ"פ פ/א

אינטגרציה:

אם f היא פונקציה, אינטגרל ממוצע בקטע $[a, b]$ שבו $a < x < b$ ו- $a < y < b$ נאמר הנפח הנמצא בין הישר f לבין הישר xy בתחום זה. זה יסומן:

$$\int_{a_y}^{b_y} \left(\int_{a_x}^{b_x} f(x,y) dx \right) dy$$

תחילה נבחר את האינטגרנד f לפי x כאשר y נתייחס ל- y כאל קבוע. אז נבחר את האינטגרנד לפי y . עקב כך ניתן לחתום את סדר האינטגרלים ולקבל את אותו תוצאה ולכן נבחר סדר שיהיה לנו נוח.

עבור סדר n משתנים $f(x_1, x_2, \dots, x_n)$:

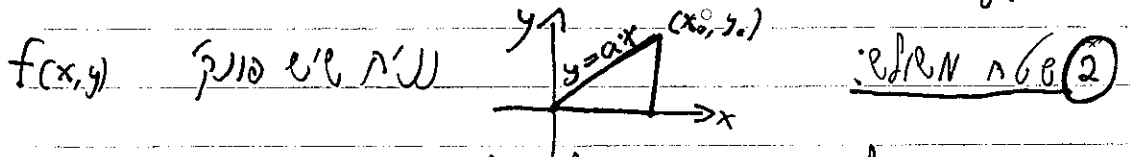
$$\int_{a_n}^{b_n} \int_{a_{n-1}}^{b_{n-1}} \dots \int_{a_1}^{b_1} f(x_1, x_2, \dots, x_n) dx_1 dx_2 \dots dx_{n-1} dx_n$$

$d^n x \equiv$ נ"פ

כנ"פ : (1)

$$\int_0^\infty \int_0^\infty \int_0^\infty e^{-(x+y+z)} dx dy dz = \int_0^\infty \int_0^\infty (e^{-x-y-z} dx dy dz) =$$

$$= \int_0^\infty \int_0^\infty e^{-y-z} \cdot (-e^{-x}) \Big|_0^\infty dy dz = \int_0^\infty \int_0^\infty e^{-y-z} \cdot [-(0-1)] dy dz = \int_0^\infty \int_0^\infty e^{-y-z} dy dz = \dots = 1$$

יש להוסיף 1 במשך הנפח ו- $0 \leq y \leq y_0$ ו- $0 \leq x \leq x_0$.

$$\int_0^{y_0} \int_{\frac{y}{a}}^{x_0} 1 \cdot dx dy = \int_0^{y_0} (x \Big|_{\frac{y}{a}}^{x_0}) dy = \int_0^{y_0} (x_0 - \frac{y}{a}) dy = x_0 \cdot y - \frac{y^2}{2a} \Big|_0^{y_0} = x_0 y_0 - \frac{y_0^2}{2a} = x_0 y_0 - \frac{y_0^2}{2a}$$

$= x_0 y_0 - \frac{y_0 x_0}{2} = \frac{1}{2} x_0 y_0$

$y_0 = ax_0$

לחילופין ניתן יהיה להסביר גאומטרי $0 \leq x \leq x_0$ ו $0 \leq y \leq ax$

③ נניח שאנחנו משתמשים בצבירה מסתמטית $\sigma(x,y) = \sigma_0 \cdot \frac{x_0}{x}$
 מהו המסה הכוללת?

$$M = \iint \sigma(x,y) dx dy = \int_0^{x_0} \left(\int_0^{ax} \sigma_0 \frac{x_0}{x} dy \right) dx = \sigma_0 x_0 \int_0^{x_0} \frac{1}{x} \cdot y \Big|_0^{ax} dx = \sigma_0 a x_0 \int_0^{x_0} 1 dx = \sigma_0 a x_0 x_0 = \sigma_0 (x_0 \cdot y_0) = 2 \cdot (\sigma_0 \cdot S)$$

שינוי קואורנטות: $u = x^2$, $du = 2x dx$
 המסה הכוללת, כאילו שטיח משינה אינטגרציה למטה:

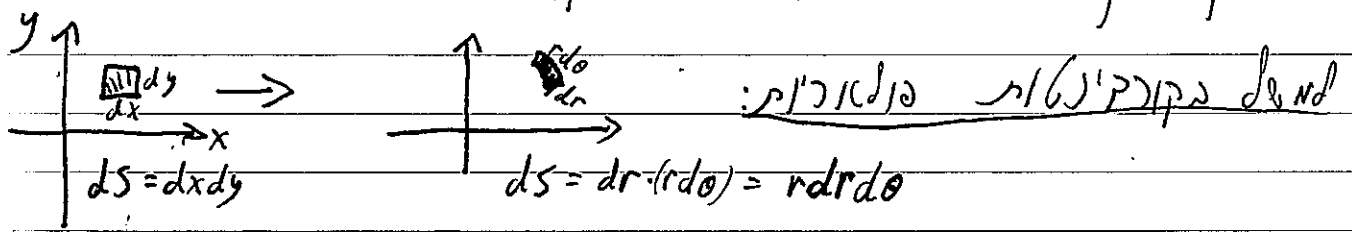
$$\int x e^{-x^2} dx \rightarrow u = x^2 \rightarrow \frac{1}{2} \int e^{-u} du = -\frac{1}{2} e^{-u} + C = -\frac{1}{2} e^{-x^2} + C$$

מבטא שינוי בקנה מידה.

הכלי (dx) באינטגרל הדיפרנציאל מסומן שטח Δx עם כותב Δx .

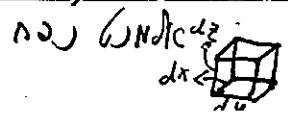
כעת, לא סוכמים מלבנים עם כותב Δx , אלא מלבנים עם כותב Δu ומתקיים $\Delta u = 2x \Delta x$ בקבוע של $\Delta x \rightarrow 0$.

באינטגרלים קרוי מ'מק"ם יש לנו אינטגרל שטח: $dx dy$. זה משייך מ'מק"ם של פסים רפטים של תיבות עם שטח בסיס $(\Delta x \cdot \Delta y)$ ואנחנו $f(x,y)$. אם נרצה לדבור למשתנים חדשים במקום (x,y) , נצטרך להגבין איך נראה אינטגרל השטח בקואורנטות החדשות.

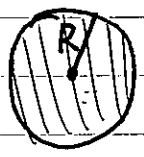

$$dx dy dz = dV$$

ב'קואורנטות קולונות' המ'מק"ם: $dV = r dr d\theta dz$

קואורדינטות: $x^2 + y^2 \leq R^2$ (גודל הנקודה) $x^2 + y^2 \leq R^2$ (גודל הנקודה)
 נטן מילוא

היתום בקורדינטות קרטזיות: $-R \leq x \leq R$

$$-\sqrt{R^2 - x^2} \leq y \leq \sqrt{R^2 - x^2}$$

גודל יתום מילוא מוכן!

אולם בקורדינטות ספראיות, היתום הוא $0 \leq \rho \leq R$
 $0 \leq \phi \leq 2\pi$

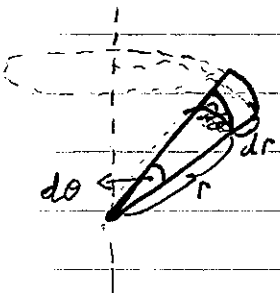
$$S_{(R)} = \int_0^{2\pi} \int_0^R 1 \cdot \rho \, d\rho \, d\phi = \int_0^{2\pi} \left. \frac{\rho^2}{2} \right|_0^R d\phi = 2\pi \cdot \frac{R^2}{2} = \pi R^2$$

את הקף מחדש נקרא r' כך שנשים לב שקצה היט' של
 היט' ככל שנקודת את הנקודות, הוא הקוף הקף מחדש הנקודות R
 כלומר עם נקודת את הנקודות ממשי הקצה $R \rightarrow R + dR$, היט'
 בשטח הוא בערך הדיק' של מחדש הנקודות R . לכן, ניתן לחשוב על
 הדיק' היתור הנמצאת של היט'!

$$P(R) = \frac{dS_{(R)}}{dR} = (\pi R^2)' = 2\pi R$$

קורדינטות בקורדינטות:

כמה אלמנט - הנפת הוא מקטע מנקוד:

- יש לנו כחובין (dr) מילוא הנקודות.
- יש לנו מילוא הקשה לאורך קו אורך, מילוא מילוא θ .
- הנקודות הוא r , ולכן אורך הקשה יהיה $(r d\theta)$.
- למשל, יש לנו מילוא הקשה לאורך קו חתך, מילוא מילוא ϕ .
- נקודות מחדש הקוף הוא $r \sin \theta$ ולכן אורך הקשה הוא $(r \sin \theta d\phi)$.

$$dV = dr \cdot r d\theta \cdot r \sin \theta d\phi$$

כך נקבל:

$$dV = r^2 \sin \theta \cdot dr d\theta d\phi$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\sqrt{x^2+y^2+z^2}} dx dy dz$$

:KNC/P

מכיוון שיש סימטריה בקואורדינטות המרחביות ניתן להשתמש בקואורדינטות כדוריות:
 $\sqrt{x^2+y^2+z^2} = r$

$$\int_0^{2\pi} \int_0^{\pi} \int_0^{\infty} e^{-r} \cdot r^2 \sin\theta dr d\theta d\varphi = 2\pi \cdot \int_0^{\pi} \int_0^{\infty} r^2 e^{-r} \sin\theta dr d\theta =$$

$$= 2\pi \cdot \int_0^{\pi} r^2 e^{-r} \cdot (-\cos\theta) \Big|_0^{\pi} dr = 4\pi \int_0^{\infty} r^2 e^{-r} dr =$$

:רשום את המענה

$$\underbrace{(-\cos(\pi)) - (-\cos(0))}_{(-(-1)) - (-1) = 1 + 1 = 2}$$

$$f(r) = r^2 \quad g(r) = e^{-r}$$

$$f'(r) = 2r \quad g'(r) = -e^{-r}$$

$$= 4\pi \cdot \left[-r^2 e^{-r} \Big|_0^{\infty} - \int_0^{\infty} 2r \cdot (-e^{-r}) dr \right] = 8\pi \int_0^{\infty} r e^{-r} dr =$$

$f(r) = r \quad g'(r) = e^{-r}$
 $f'(r) = 1 \quad g(r) = -e^{-r}$

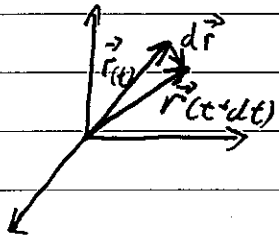
$$= 8\pi \left[-r e^{-r} \Big|_0^{\infty} - \int_0^{\infty} 1 \cdot (-e^{-r}) dr \right] = 8\pi \int_0^{\infty} e^{-r} dr = 8\pi (-e^{-r}) \Big|_0^{\infty} = 8\pi (0 - (-1)) = 8\pi$$

$$= 8\pi$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\sqrt{x^2+y^2+z^2}} dx dy dz = 8\pi$$

השדה של וקטור נגזרת ויש לו וקטור משתנה בזמן, כמו
 למשל $\vec{r}(t) = (x(t), y(t), z(t))$ במרחב: $\vec{r}(t) = (x(t), y(t), z(t))$

השדה של וקטור יהיה קצב השינוי של וקטור הזמן, כמו שהשדה
 של כובע $f(x)$ יהיה קצב השינוי של f עם x

$$\frac{d\vec{r}}{dt} = \dot{\vec{r}} = \lim_{dt \rightarrow 0} \frac{\vec{r}(t+dt) - \vec{r}(t)}{dt} =$$

$$= \lim_{dt \rightarrow 0} \frac{(x(t+dt) - x(t), y(t+dt) - y(t), z(t+dt) - z(t))}{dt} = (\dot{x}(t), \dot{y}(t), \dot{z}(t))$$

כלומר ישנו אצטרים את וקטור הכיוון - כיוון.

כאשר $\vec{v}(t)$ מהירות של $\vec{r}(t)$ (מסלול התפקיד) ניתן את מהירות
 התפקיד (שם הוא וקטור) והשדה של $\vec{a}(t)$ תמיד תמיד

קוראים: נתון מסלול התפקיד: $\vec{r}(t) = (x_0 \cos(\omega t), kt^2, 5)$

(1) אצטרים את המהירות והתאוצה

אנחנו צריכים

(2) אצטרים בקו המהירות מזורז

$$\vec{v}(t) = \dot{\vec{r}}(t) = (-x_0 \omega \sin(\omega t), 2kt, 0)$$

$$\vec{a}(t) = \dot{\vec{v}}(t) = \ddot{\vec{r}}(t) = (-x_0 \omega^2 \cos(\omega t), 2k, 0)$$

(1) ←

$$v(x) = 0 \Rightarrow -x_0 \omega \sin(\omega t) = 0 \Rightarrow \sin(\omega t) = 0 \quad (2)$$

⇓

$$\Leftrightarrow t = \frac{n\pi}{\omega}$$

$$\Leftrightarrow \omega t = n\pi, \text{ אצל } n = 0, \pm 1, \pm 2, \dots$$

$$\vec{r} = (x_0 \cos(n\pi), k \cdot (\frac{n\pi}{\omega})^2, 5)$$

$$\begin{aligned} \cos(n\pi) &= 1 && \text{אצל } n \\ \cos(n\pi) &= -1 && \text{אצל } -1/n \end{aligned}$$

$$(1, 0) \cdot (-x_0 \omega \sin(\omega t), 2kt, 0) = -x_0 \omega \sin(\omega t) = 0 \Leftrightarrow \hat{x} \cdot \vec{v} = 0 \quad \text{אצל } \hat{x} \cdot \vec{v} = 0$$

קינמטיקה

קינמטיקה היא חקר תנועתם של גופים, מבלי להתייחס למקור כוחות שבו חלים עליהם. כשמתארים ושינוי מיקומם, צורה נקראת "קינמטיקה".

קצב שינוי המיקום ← מהירות
קצב שינוי המהירות ← תאוצה

$(x(t), y(t), z(t)) \equiv \vec{r}(t)$ ← וקטור מיקום כתלות בזמן.

$$(v_x(t), v_y(t), v_z(t)) \equiv \vec{v}(t) = \frac{d\vec{r}}{dt} = \dot{\vec{r}}(t)$$

$$(a_x(t), a_y(t), a_z(t)) \equiv \vec{a}(t) = \frac{d\vec{v}}{dt} = \dot{\vec{v}}(t) = \ddot{\vec{r}}(t) = \frac{d^2\vec{r}}{dt^2}$$

תנועה בקו ישר

$$\vec{a} = \dot{\vec{v}} \rightarrow \vec{v}(t) = \int \vec{a} dt = \vec{a} \cdot t + \vec{c}$$

$$\vec{a} = \text{const}$$

רכיב-רכיב
שינוי

$$\vec{v}(t=0) = \vec{a} \cdot 0 + \vec{c} = \vec{c} \equiv \vec{v}_0$$

$$\vec{v}(t) = \vec{a} \cdot t + \vec{v}_0$$

ממנו, נראה שלכל רגע של זמן ישנו מיקום יחיד. נקרא x את האנודה:

$$\boxed{a(t) = a, \quad v(t) = at + v_0}$$

$$\Rightarrow x(t) = \int v(t) dt = \int (at + v_0) dt = \frac{at^2}{2} + v_0 t + \tilde{c} \Rightarrow x(t=0) = \tilde{c} = x_0$$

$$\boxed{x(t) = x_0 + v_0 t + \frac{1}{2} at^2}$$

מה המרחק אותו עברה בין הרגעים t_1 ו- t_2 ? (נעזר בן $v(t)$) ←

$$X(t) \equiv \int v(t) dt \Rightarrow x(t) = X(t) + C$$

$$\boxed{d} = X(t_2) - X(t_1) = (\bar{X}(t_2) + c) - (\bar{X}(t_1) + c) = \int_{t_1}^{t_2} V(t) dt$$

כדי לקבוע את המרחק

הפרמטרים: V_0 מהירות התחלה, a_0 תאוצה קבועה, Δ גודל התאוצה. $a(t) = \frac{a_0}{(\Delta t + 1)^2}$

מה המרחק הממוצע אם נתון שוקו זהיר בקיוק קצת?

$$[d] = \frac{L}{[t]} = \frac{L}{sec} \quad \Leftarrow [d \cdot t] = [L] = 1 \quad \Leftarrow \text{נ'ק'ו'ר}$$

$$[a_0] = \frac{cm}{sec^2} \quad \Leftarrow [a_0] = [a]$$

$$V(t) = \int a(t) dt = \int a_0 (\Delta t + 1)^{-2} dt = a_0 \int (\Delta t + 1)^{-2} dt = a_0 \cdot \frac{(\Delta t + 1)^{-1}}{-1 \cdot \Delta} = -\frac{a_0}{\Delta(\Delta t + 1)} + C$$

$$V(t=0) = V_0 = -\frac{a_0}{\Delta(1+0)} + C = C - \frac{a_0}{\Delta} \Rightarrow \boxed{C = V_0 + \frac{a_0}{\Delta}}$$

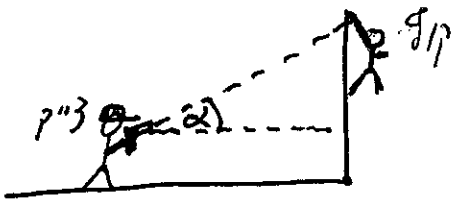
$$\boxed{V(t) = V_0 + \frac{a_0}{\Delta} - \frac{a_0}{\Delta(\Delta t + 1)}}$$

$$\left(\left[\frac{a_0}{\Delta} \right] = \frac{\frac{cm}{sec^2}}{\frac{1}{sec}} = \frac{cm}{sec} \right)$$

$$\Delta X = \int_0^T V(t) dt = \int_0^T \left(V_0 + \frac{a_0}{\Delta} - \frac{a_0}{\Delta} \cdot \frac{1}{\Delta t + 1} \right) dt = \left[V_0 t + \frac{a_0}{\Delta} t - \frac{a_0}{\Delta} \cdot \frac{\ln(\Delta t + 1)}{\Delta} \right]_0^T$$

$$= \left[V_0 T + \frac{a_0}{\Delta} T - \frac{a_0}{\Delta} \frac{\ln(\Delta T + 1)}{\Delta} \right] - \left[V_0 \cdot 0 + \frac{a_0}{\Delta} \cdot 0 - \frac{a_0}{\Delta} \frac{\ln(1+0)}{\Delta} \right] =$$

$$\Rightarrow \boxed{\Delta X = \left(V_0 + \frac{a_0}{\Delta} \right) T - \frac{a_0}{\Delta^2} \ln(\Delta T + 1)}$$

הצ"ק והקוף

הצ"ק מומק במרחק L מרגע גאובה h

רגע כאשר הגוף יושב וקוף. הצ"ק מתחיל את תנועתו של הגוף וזכור. ברמה ה'ר"ה, הקוף נבדל, תוצג את התנאי ומתחיל לנסות חלשים. האם הקוף יפגע בקוף ובאיזה אופן?

$\vec{r}_{\text{monkey}} = (L, h - \frac{1}{2}gt^2)$ נבחר כאישה צ"מ במיקום \leftarrow

$\vec{r}_{\text{bullet}} = (v_{0,x}t, v_{0,y}t - \frac{1}{2}gt^2)$ הצ"ק, x אל עבר הגוף \rightarrow
 v_0 ככלי מרמה מ'ה' \rightarrow
 הקוף והתחלתו היא v_0

$v_{0,x}t = x_{\text{bullet}} = L$ מ'שלב הזמן שבו הקוף יגיע לרגע:

$t = \frac{L}{v_{0,x}} = \frac{L}{v_0 \cos \alpha}$

$y_{\text{bullet}} = v_{0,y}t - \frac{1}{2}gt^2 =$ האם יש קוף נוסף?

$= v_0 \sin \alpha \cdot \frac{L}{v_0 \cos \alpha} - \frac{1}{2}g \cdot \left(\frac{L}{v_0 \cos \alpha}\right)^2 = L \tan \alpha - \frac{1}{2} \frac{gL^2}{v_0^2 \cos^2 \alpha} =$

$= L \cdot \frac{h}{L} - \frac{1}{2} \frac{gL^2}{v_0^2 \cos^2 \alpha} = \boxed{h - \frac{gL^2}{2v_0^2 \cos^2 \alpha} = y_{\text{bullet}}}$

$y_{\text{monkey}} = h - \frac{1}{2}gt^2 = h - \frac{1}{2}g \left(\frac{L}{v_0 \cos \alpha}\right)^2$ אכן הקוף נוסף נוסף

$y_{\text{monkey}} = \boxed{h - \frac{gL^2}{2v_0^2 \cos^2 \alpha} = y_{\text{bullet}}}$

תנועה מעגלית

כאיתם שכאשר אף אחד מהצדדים תנועה מעגלית, R (קוטר)
 ישנה תאוצה צנטריפטלית כלפי מרכז הסיבוב שניתן:

$$a_R = \frac{V^2}{R} = \frac{(\omega R)^2}{R} = \omega^2 R$$

V היא המהירות המסיקית של הסיבוב

$\omega = \frac{2\pi}{T}$ היא התדירות הזוויתית של הסיבוב כאשר T זה זמן המחזור.

$$V = \frac{2\pi R}{T} = \frac{2\pi}{T} \cdot R = \omega R$$

שאלה:

(1) מהי התדירות הזוויתית של כדור הארץ?

(2) האם בכל נק' תקרות זו צהיה?

(3) האם בכל נק' המהירות המסיקית צהיה?

$$T = 24_h = 24 \cdot 60 \cdot 60_{sec} = 86,400_{sec} = 8.64 \times 10^4_{sec} \quad (1) \quad \leftarrow$$

$$2.4 \times 6 \times 6 \times 10^3 = 2.4 \cdot 36 \times 10^3 = 2.4 \cdot 3.6 \times 10^4 \approx 2.5 \cdot 3.5 \times 10^4 =$$

$$= (7.5 + 1.25) \times 10^4 = 8.75 \times 10^4$$

$$\omega = \frac{2\pi}{T} = \frac{2\pi}{8.64} \times 10^{-4} \approx \frac{6.28}{8.64} \times 10^{-4} \approx \frac{3}{4} \times 10^{-4} = 7.5 \times 10^{-5} \frac{rad}{sec}$$

(למחשה, זה $\approx 7.2 \times 10^{-5} \frac{1}{sec}$)

(2) כן, כי בכל נקודה זמן המחזור שווה.

(3) לא, כי $V = \omega R$ אך (קיים הסיבוב של) בקו רחב.